

ધોરણ : 7

ગુજરાતી

પાઠ - 5

રાનમાં

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય

અભ્યાસ

1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો ઉત્તર શોધીને તેનો ક્રમ-અક્ષર
પ્રશ્ન સામેના માં લખો.

(૧) 'આકાશ હવે ઉત્તરશે' એ શબ્દોનો અર્થ એ કે

(ક) આકાશ નીચું દેખાશે.

(ખ) વરસાએ વરસશે.

(ગ) દિવસ આથમશે.

(ધ) ધરતીને આકાશ મળશે.

- (૨) વાણિંટની શી અસર થશે ?
- (૩) પાકને પાણી મળશે.
- (૪) દરિયો છલકાશે.
- (૫) ધાબા પરથી પાણી પડવા લાગશે.
- (૬) વસ્તુઓ ભીજાશે.

(3) વરસાદ સાથે અત્યંત નજીકનો સંબંધ કોને છે ?

(ક) ગાયને

(ખ) મોરને

(ગ) ચકલીને

(ધ) ગામને

(૪) લીલાશ કોના આવવાથી મેદાનમાં આવશે ?

(ક) વરસાદના

(ખ) મોરના

(ગ) વાયરાના

(ધ) વરસાદના

2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં લખો.

(1) લીલાશ ક્યાં સૂતેલી છે ?

➤ લીલાશ વાડ પર સૂતેલી છે.

(2) ધોધમાર વરસાદમાં આપણી સાથે કોણ કોણ રહેશે ?

➤ ધોધમાર વરસાદમાં આપણી સાથે વાણ, ઝરણાં, ઘાસ,
કુંગર તેમજ આખું ગામ રહેશે.

(3) વરસતા વરસાદમાં કોને કોને આડ તળે ગહેકવાનું મન
થાય છે ?

➤ વરસતા વરસાદમાં સૌ કોઈને આડ તળે ગહેકવાનું મન થાય
છે.

(4) 'રાનમાં' કાવ્યના કવિનું નામ શું છે ?

➤ 'રાનમાં' કાવ્યના કવિનું નામ ધૂવ બદ છે

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના પ્રશ્નોના વિચારીને ઉત્તર લખો.

(1) વરસાદમાં ભીજાવાનો અનુભવ તમારા શબ્દોમાં લખો.

➤ વરસાદમાં ઘરમાં પુરાઈ રહેવું કોણે ગમે? અમે સૌ બાળકો ઘર બહાર

દોડી જઈએ. વરસાદની જોરદાર ધારાઓ ઝીલવાનો આનંદ લઈએ.

અમને પાણીમાં છબદ્ધબિયાં કરવાની મજા પડે છે. 'આવ રે વરસાદ,

ઘેબરિયો પરસાદ' ગીતો ગાતાં અમે વરસાદને આવકારીએ છીએ.

અમે કાગળની હોડીએ બનાવી વરસાદના પાણીમાં તરતી મૂકીએ

છીએ.

(2) ચોમાસામાં તમારી આસપાસ કયા કયા ફેરફારો જોવા મળે છે ?

➤ ચોમાસા પૂર્વેનો ઉકળાટ વરસાદ આવતાં શમી જાય છે. ઠંડો પવન ફુંકાય છે. પશુ, પંખી અને લોકોમાં આનંદ છવાઈ જાય છે. મોર નાચી ઉઠે છે. દેડકાં ડ્રાઉં ડ્રાઉં કરે છે. માટીની સુગંધ ચારે બાજુ ફેલાઈ જાય છે. ઘેરૂતો હળ, બળદ લઈને ઘેતરે જાય છે. નદી, નાળાં, ફુવા, સરોવર અને તળાવમાં પાણી આવે છે.

(3) મોટે ભાગે ચોમાસામાં કયાં-કયાં પક્ષી-પ્રાણીઓના અવાજ
સંભળવા મળે છે ?

➤ મોટે ભાગે ચોમાસામાં મોર ટહુકા કરે છે. દેડકા ફ્રાઉં ફ્રાઉં કરે
છ. તમરાંનો તીણો અવાજ સંભળાય છે.

(4) તમારા ગામમાં વરસાદ પડ્યો છે. તમારા મિત્રના ગામમાં વરસાદ પડ્યો નથી. તમારા મિત્રને ફોન કરી બંને વચ્ચે કેવા સંવાદો થાય તે લખો.

➤ (મહેશ અને નરેશ નામના બે મિત્રો ફોન પર વાત કરે છે.)

નરેશ : મહેશ, કેમ છે?, તારા તરફથી હમણાં કશા સમાચાર નથી!

મહેશ : તને મળવા આવવાનો હતો પણ અઠવાડિયાથી વરસાદ જ બંધ રહેતો નથી.

નરેશ : હા ! છપામાં વાંચ્યું હતું કે તારા ગામ બાજુ વરસાદ બહુ છે.

મહેશ : ખરેખર અહીં વધારે વરસાદ છે. ઘણું નુકસાન થયું છે.

ત્રણ-ચાર - જુનાં મકાનો પડી ગયાં છે. પેલી ધરમદાસની
જુની હવેલી પણ પડી ગઈ.'

નરેશ : ગામના તળાવમાં નવું પાણી આવ્યું હશે!

મહેશ : હવે તો તળાવ છલકાવાની તૈયારીમાં છે.

નરેશ : અમારે ત્યાં તો છાંટોથ વરસાદ નથી. ઉકળાટ તો એટલો બધો
છે કે પશુ-પંખીઓ અને માણસો ત્રાહિમામ્ય પોકારી રહ્યાં છે.

મહેશ : ઉકળાઈ છે એટલે વરસાદ આવશે જ હવામાન ખાતાના
સમાચાર હતા કે તમારી બાજુ પણ અઠવાડિયામાં વરસાદ
પડવાની શક્યતા છે.

નરેશ : વરસાદ રહી જાય પણી આપણે મળીએ. (ફોન મૂકી દે છે.)

2. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્�ી શબ્દો લખો.

- (1) રાન = જંગલ, અરણ્ય
- (2) વાદળ = મેઘ, જળધર
- (3) પાન = પર્ણ, પાંદડું
- (4) સંદેશો = ખબર, સમાચાર
- (5) ઝુંગાર = પર્વત, પહાડ
- (6) આકાશ = નભ, આભ

3. સૂચવ્યા મુજબ કરો.

(1) નીચેની પંક્તિઓમાં દર્શાવેલો ભાવ દર્શાવવા કરિએ કઈ પંક્તિઓ વાપરી છે તે આ કાવ્યમાંથી શોધીને લખો.

1. વાડ પરની લીલાશ હવે મેદાનમાં આવશે.

➢ 'વાડ પરે સૂતેલી સઘળી લીલાશ હવે નીતરતી થાશે મેદાનમાં, ...'

2. પલળેલો પવન આપણને ચોમાસું બેસવાનો સંદેશ આપશે.

➢ 'લીંજાતા વાયરાઓ વહેશે સંદેશા કે ચોમાસું ધારધાર બેઠું...'

3. કાલ સુધી આપણે એકલા જ મકાનમાં રહેતા હતા તેમાં હવેથી વાઇટ પણ રહેવા લાગશે.

➢ કાલ સુધી રહેતા'તા આપણે ને કાલથી તો વાઇટો રહેશે મકાનમાં, ...'

(2) 1. આ કાવ્યમાં આવતા વાર્ણ, શબ્દમાંથી નીચેના જેવા શબ્દો
બને છે.

વા, વાએ, વાળ, એજ, એવા

2. આવો બીજો શબ્દ છે મકાન. આ શબ્દ પરથી બનતા શબ્દો લખો
અને તે દરેક શબ્દોને કક્ષાવારીના ક્રમમાં ગોઠવો.

- કાન, કામ, મન, કાનમ, નમ.
- કક્ષાવારીના ક્રમમાં : કાન, કાનમ, કામ, નમ, મન

3. આ શબ્દો પરથી વાક્યો બનાવો.

➤ કાન, કાનમ, કામ, નમ, મન.

(1) મગન કાનનો કાચો છે.

(2) કાનમ કપાસનો પ્રખ્યાત પ્રદેશ છે.

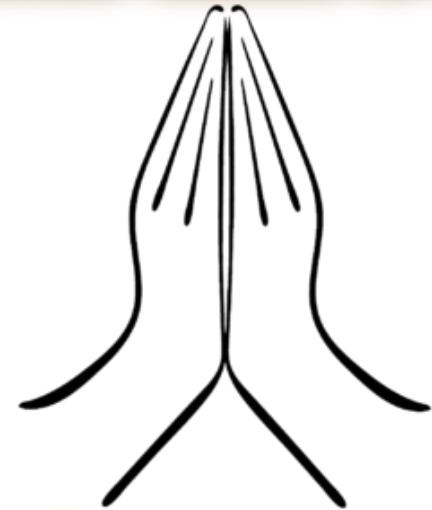
(3) છગન મગનનો પડતો બોલ અલીને કામ કરે છે.

(4) મગન કહે, “દેટા.... નમે તે સૌને ગમે,

(5) છગનને મન આ શીખ, એના બાપે આપેલી સાચી સંપત્તિ છે.

4. આ કાવ્યનો મુખ્યપાઠ કરો.

THANKS

FOR WATCHING